

Beleid: Aanpak jeugdgroepen 2023 e.v.

Aanpak jeugdgroepen 2023 e.v.

Bestuurlijk primaathouder:
Opdrachtgever:
Beleidsadviseur:
Datum:

Jeannet Bos
Gjill Smit
Karin Zinger
18 april 2023

Inleiding

De aanpak van problematische jeugdgroepen is een actueel thema die velen momenteel bezig houdt. Het staat al jaren op de landelijke en lokale agenda. Ook in de gemeente Meppel zijn er door de jaren heen jeugdgroepen waar professionals zich zorgen over maken en inwoners overlast van ervaren. Alle professionals op één lijn brengen, het opstellen en uitvoering geven aan een plan van aanpak van een problematische jeugdgroep en samen resultaten boeken; dat is een uitdagende opgave.

Gebleken is dat er veel onduidelijkheid bestaat bij organisaties wie welke taak, rol en verantwoordelijkheid heeft. Het ontbreekt aan lokaal leiderschap en een duidelijk plan van aanpak.

De decentralisaties in het sociaal domein hebben gezorgd dat in de aanpak van risicojeugd en jeugdgroepen de rol van gemeenten duidelijker is geworden. De regie van de aanpak ligt nadrukkelijk(er) bij gemeenten. Zij zijn ook financieel verantwoordelijk. De wijkteams en gemeentelijke toegangen naar Jeugdhulp, WMO en Participatiewet zijn een belangrijke spil in het signaleren en oppakken van de problematiek van een jongere en zijn omgeving/gezin. Hoe de gemeente de aanpak jeugdgroepen organiseert, is per gemeente verschillend. Van belang is daarom dat samen met de ketenpartners vastgelegd wordt hoe dit in de gemeente Meppel is georganiseerd.

Jeugdgroepen komen bijeen op straat, in de wijk, in jongerenketen en andere openbare ruimtes. Omdat we binnen de gemeente Meppel ook te maken hebben met jongerenketen hebben we ook het beleid hieromtrent een plek gegeven binnen de aanpak jeugdgroepen.

Dit document "Aanpak jeugdgroepen 2022 e.v." heeft de gemeente Meppel samen met Politie Meppel en Welzijn MensenWerk ontwikkeld. Hierdoor is er bij betrokken organisaties draagvlak gecreëerd om met deze aanpak binnen de gemeente Meppel aan de slag te gaan. De aanpak is niet alleen gericht op problematische jeugdgroepen maar ook op jeugdgroepen die risicovol en/of kwetsbaar zijn om zich mogelijk te ontwikkelen tot een problematische jeugdgroep.

Dit document moet worden gezien als een ontwikkeldocument en een handleiding die gaandeweg nader aangescherpt kan worden door de ervaring die opgedaan wordt. Het uitvoeren van deze aanpak markeert een hernieuwde start op de aanpak van jeugdgroepen.

1. Type Jeugdgroepen

Jeugdgroepen¹ zijn van alle tijden en culturen. Samen optrekken in groepen behoort tenslotte tot het normale proces van opgroeien en volwassen worden. Maar uit onderzoek blijkt ook dat groepen en groepsdynamische processen een grote invloed hebben op jongeren. Ook als het gaat om het plegen van delicten. Maar liefst zo'n 75 procent van de jeugdcriminaliteit wordt begaan in jeugdgroepen of komt voort uit groepsdynamische processen.

De mate waarin de samenleving overlast ervaart van jeugdgroepen en de mate waarin we ons zorgen maken over de individuele groepsleden, maakt of het wenselijk is om professioneel in te grijpen. De jeugdgroepen waar we professioneel op willen ingrijpen noemen we in dit document problematische jeugdgroepen.

Problematische jeugdgroepen hebben een negatieve invloed op de samenleving door de overlast en onveiligheid die zij veroorzaken. Inwoners kunnen hun aanwezigheid als beangstigend of bedreigend ervaren. De aanpak van problematische jeugdgroepen is dus van belang voor de veiligheid en leefbaarheid in een buurt én om te voorkomen dat groepsleden afglijden in de criminaliteit.

Daarnaast begeven zich in deze problematische jeugdgroepen jongeren waar professionals, familieleden en andere betrokkenen zich grote zorg over maken met betrekking tot hun individuele toekomstperspectief en/of persoonlijk welbevinden.

Potentiele problematische jeugdgroepen

Om te voorkomen dat jeugdgroepen zich ontwikkelen tot een problematische jeugdgroep is het van belang ook de jeugdgroepen in beeld te hebben die kwetsbaar en risicovol zijn. Hier tijdig op investeren is van belang om deze jongeren weerbaarder te maken en bewust te maken van het gedrag wat ze nu vertonen en welke risico's dat met zich mee brengt.

Kwetsbare en risicovolle jeugdgroepen

Te denken valt aan jeugdgroepen met:

- broertjes/zusjes van jongeren uit problematische jeugdgroepen;
- jongeren uit kwetsbare opvoed-/thuissituaties;
- jongeren die zich in de omgeving van problematische jeugdgroepen begeven;
- jongeren die dreigen af te glijden naar het criminele circuit;
- jongeren met een (lichte) verstandelijke beperking;
- jongeren met veel schoolverzuim en veel op straat "hangen";

Type problematische jeugdgroepen

We onderscheiden drie soorten problematische jeugdgroepen²: hinderlijke jeugdgroepen, overlast gevende jeugdgroepen en criminele jeugdgroepen.

We baseren ons op de [theoretische verkenning en praktische handreiking](#) en de [handleiding Duiding van problematisch jeugdgroepgedrag](#) van Bureau Beke. Vanaf 2015 is de shortlistmethodiek om problematische jeugdgroepen in beeld te brengen door Bureau Beke doorontwikkeld naar het zogenaamde 'zeven stappen model' en het duiden van de jeugdgroep middels een groepsscan.

In Meppel kiezen we ervoor deze jeugdgroepen nog steeds op deze wijze te onderscheiden. De reden hiervoor is dat professionals in de gemeente Meppel hebben aangegeven dat deze indeling helpend is voor het plan van aanpak en wie wanneer de regie heeft over het plan van aanpak. Gemeente Meppel heeft de definities verder verrijkt. Wel maken we uiteraard gebruik van de doorontwikkelde aanpak van Bureau

¹ <https://wegwijzerjeugdveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdgroepen>

² Beke, Van Wijk en Ferwerda (2006)

Beke het 7-stappenmodel en het duiden van de jeugdgroep middels de groepsscan. Dit model biedt houvast bij het werkproces om te komen tot een integrale en effectieve aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag. Het 7-stappenmodel wordt in hoofdstuk 3 en 4 nader toegelicht.

Hieronder de type problematische jeugdgroepen uitgelegd:

Hinderlijke jeugdgroep

De belangrijkste bezigheid van de hinderlijke jeugdgroep bestaat uit het (on)bewust veroorzaken van overlast en hinder voor hun omgeving. Over het algemeen is de groep nog voldoende 'autoriteitsgevoelig' en aanspreekbaar op zijn gedrag. Buitenstaanders ervaren de groep als hinderlijk en overlast gevend, maar kunnen wel het gesprek aangaan met de groep. Er kunnen zorgen zijn over de groep dat ze zich mogelijk richting criminele activiteiten zouden kunnen gaan bewegen of over het welzijn van de groep.

Overlast gevende Jeugdgroepen

Deze tweede categorie maakt zich vooral schuldig aan verschillende vormen van hinderlijk gedrag en de groepsleden zijn minder goed te corrigeren. De lichtere vormen van criminaliteit waar de groep zich schuldig aan maakt, worden meer doelbewust gepleegd. Binnen deze groep bevinden zich jongeren waarover er vaak ook op het vlak van persoonlijk welbevinden grote zorgen zijn.

Criminele jeugdgroep

De criminele jeugdgroep bestaat (in ieder geval voor een deel) uit jongeren die op het criminele pad zijn geraakt en al vaker met de politie in aanraking zijn gekomen. De criminele activiteiten waar de groep zich schuldig aan maakt worden doelbewust gepleegd. De groep vertoont veel overlast en hinderlijk gedrag en is (nagenoeg) niet te corrigeren. De omgeving ervaart deze groep als een onveilige factor in de wijk. Over het persoonlijk welbevinden van de individuele jongeren zijn vaak grote zorgen.

Fluide Jeugdgroepen

Jongeren kunnen zich in verschillende (type) jeugdgroepen bewegen en onderdeel van zijn. Dit kunnen zowel fysieke groepen zijn als groepen online. Daarnaast kunnen jeugdgroepen zich negatief ontwikkelen tot een problematischere type jeugdgroep of zich positief ontwikkelen richting een niet of minder problematische jeugdgroep. Van belang is om dit te blijven monitoren op niveau van de jongere en op niveau van de jeugdgroep.

2. Betrokkenen bij jeugdgroepen

Jeugdgroepen³: wie doet wat?

Wat doe je, als je als wijkagent hoort van bewoners dat zij last hebben van een groep blowende, rommel-makende en schreeuwende jongeren? Of dat je als jongerenwerker proeft dat de sfeer in een jongerengroep grimmiger wordt? Wanneer stap je als professionals in, wat is je rol en hoe pak je die?

Het zijn terugkerende vragen waar geen standaard oplossingen voor zijn. Wat wel altijd geldt is dat de aanpak van jeugdgroepen de grootste kans van slagen heeft als betrokken partners samenwerken. De procesregisseur Jeugd van de gemeente Meppel neemt de regie op de aanpak. Deze verzamelt alle informatie van partners, roept hen bij elkaar voor een gezamenlijke analyse en organiseert dat er een aanpak opgesteld wordt, stemt in overleg de verschillende acties af etc.

Rollen en aanpak jeugdgroepen

Een jongerenwerker kan een signaal inbrengen over een groep, dat is de eerste stap, maar kan ook een rol spelen bij het verrijken van informatie. Het verrijken van info gebeurt onder regie van de gemeente.

De politie heeft een signalerende, adviserende en handhavende taak bij de aanpak van jeugdgroepen. Als er sprake is van strafbare feiten dan kan de Politie over gaan tot opsporing en mogelijke aanhouding van de betrokken jongeren. Er zijn ook situaties denkbaar waarbij de Politie, Gemeente en het OM de voorkeur hebben voor een niet strafrechtelijke aanpak. Deze niet strafrechtelijke aanpak wordt vormgegeven vanuit het Aanpak Jeugdgroepen Overleg.

Op eigen initiatief of in opdracht van de gemeente voert de politie een Groepsscan uit. De basis voor de scan is informatie uit het politiesysteem. Dat wil zeggen alle informatie die in het (computer-) systeem van de politie over de personen uit een groep is vastgelegd. Denk aan het aantal zorgmeldingen dat de politie opmaakte. Ook een meldingenoverzicht en waarnemingen die agenten doen tijdens controles van bijvoorbeeld drank- en drugsgebruik kunnen hier onderdeel van zijn. Netwerkpartners vullen deze informatie vervolgens verder aan met zogenoemde 'zachte informatie'. Daarmee wordt informatie bedoeld die niet in de systemen zijn vastgelegd. Dit is informatie waar bijvoorbeeld een jongerenwerker over bezit vanuit het contact met deze jeugdgroep wat kan gaan over de thuissituatie of over de onderlinge relaties. Zo ontstaat er een rijker beeld van de personen en de groep. Dit alles wordt aangeleverd aan de procesregisseur binnen de gemeente die hiervoor verantwoordelijk is gesteld. De Groepsscan is onderdeel van het 7 stappenmodel jeugd en veiligheid zie hoofdstuk 3 nader toegelicht.

Betrokkenen in de aanpak Jeugdgroepen

Bij jeugdgroepen kunnen verschillende betrokkenen een aandeel hebben in de aanpak jeugdgroepen. Te denken valt aan:

- Jeugdagent, wijkagent, etc. Politie
- Jongerenwerker en (school)maatschappelijk werker Welzijn MensenWerk
- Jeugd- en wijk BOA's gemeente Meppel
- Ambtenaar openbare orde van de gemeente Meppel
- Procesregisseur jeugd gemeente Meppel
- Uitvoeringsregisseur Jeugd gemeente Meppel
- Wijkregisseur gemeente Meppel

³ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid(CCV), <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR654744/1>, *Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag 8 maart 2016 opgesteld in samenwerking gemeenten, politie en OM*

-
- Lokale driehoek: burgemeester, teamchef Politie en officier van justitie Openbaar Ministerie(OM)
 - Professionals betrokken bij individuele trajecten jongeren uit de groep
 - Onderwijsinstellingen
 - Sportverenigingen

De driehoek

Het driehoeksoverleg is een overleg tussen de burgemeester, de officier van justitie en (team)chef van de politie waarin op gemeentelijk of bovenlokaal niveau overlegd wordt over de taakuitvoering van de politie en afspraken worden gemaakt over de inzet van de politie.

De driehoek vormt het bevoegd gezag van de daadwerkelijk inzet van de politie:

- de burgemeester heeft het gezag over de inzet van politie t.a.v. het handhaven van de openbare orde en de hulpverlening
- de officier van justitie heeft het gezag over de inzet van politie t.a.v. strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde

In hoofdstuk 4 van dit document wordt bij stap 4: adviseren en prioriteren van het 7-stappenmodel Jeugd en Veiligheid de rol van de lokale driehoek nader toegelicht.

Zorg- en Veiligheidshuis

In de Zorg- en Veiligheidshuizen(ZVH) werken justitie, zorg en bestuur samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. Veiligheidshuizen zijn netwerksamenwerkingsverbanden die partners uit de strafrechtketen, de zorgketen, gemeentelijke partners en bestuur verbinden in de aanpak van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. De ketenpartners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. ZVH bewaakt de uitvoering van de afspraken en forceert zo nodig de vooruitgang als het proces stagneert. ZVH hebben als doel het voorkomen en verminderen van (ernstige) overlast, geweld, criminaliteit en maatschappelijke onrust. Dit gebeurt door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventies en zorg, hetgeen moet worden gezien als een zwaarwegend algemeen belang.

De gemeente Meppel valt onder het Zorg en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD) en het [samenwerkingsconvenant ZVHD](#). De ambtenaar openbare orde en de voorzitter van het Platform M(voorheen Sociaal Team Meppel) zijn contactpersoon voor de procesregisseurs van het ZVHD. Elke ketenpartner kan zelf een signaal bij het ZVHD inbrengen. Dit hoeft niet via de hiervoor genoemde contactpersonen te verlopen.

Basistaken ZVHD:

1. Procesregie
2. Informatieknooppunt
3. Advies- en expertisecentrum
4. Signaleren en adresseren van overstijgende patronen en knelpunten

1: De Procesregisseur van het ZVHD voert de procesregie op casuïstiek binnen het zorg- en veiligheidshuis.

2, 3 en 4: Bij keten overstijgende patronen en knelpunten informeert en adviseert het ZVHD gemeenten over informatie uit bijvoorbeeld het openbaar ministerie en (jeugd)reclassering. Dat maakt hen een waardevolle partner wanneer het gaat om de basistaken. Zodra het proces stabiel is, schalen zij het af naar het lokale veld.

Volgens het Landelijk Kader Veiligheidshuizen dient samenwerking in de Veiligheidshuizen zich te richten op het oplossen van vraagstukken met een complexe, meervoudige problematiek. Veiligheidshuizen beperken zich daarom tot juist die zaken waarin de verbinding tussen de zorg-, strafrechtketen en interventies vanuit de

gemeente en haar partners voorwaarde is voor een succesvolle, duurzame aanpak van (potentieel) crimineel en overlastgevend gedrag.

Het ZVHD verzorgt groepsaanpakken jeugd als additionele taak, waarin preventie, signalering en advisering centraal staan. Gemeente Meppel neemt geen plustaken af van het ZVHD. Dat betekent dat we voor de aanpak jeugdgroepen op casuïstiek niveau met het ZVHD te maken hebben en enkel alleen als adviserend orgaan met betrekking tot jeugdgroepen. Aan de procesregisseur jeugd om de regie te pakken op de jeugdgroep en ervoor te zorgen dat het ZVHD waar nodig een rol krijgt in de aanpak van de desbetreffende jeugdgroep.

De procesregisseur jeugd heeft een prominente rol in de aanpak jeugdgroepen. Deze is er nu nog niet, dus zal er een voorstel moeten komen hoe deze rol in te vullen, met welke omvang etc. Het ligt in de rede om dit bij de herziening uitvoeringsregie Gemeente Meppel te zoeken, maar we zullen eerst ons ook oriënteren op hoe andere gemeenten deze rol invullen.

3. Aanpak jeugdgroepen volgens het 7-stappenmodel

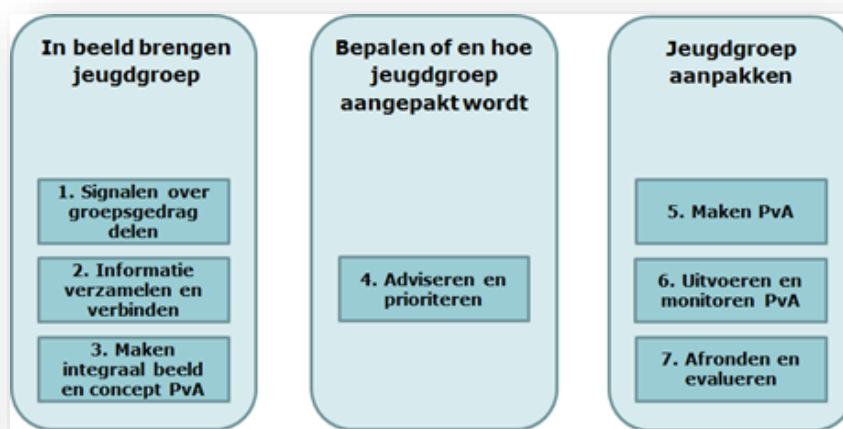
Het 7-stappenmodel Jeugd en Veiligheid

Binnen het 7 stappenmodel wordt onder regie van de gemeente een problematische jeugdgroep met de ketenpartners gesignaleerd, informatie gedeeld, en aangepakt. Het 7-stappenmodel is een praktische handleiding die je stap voor stap leidt naar een plan van aanpak van jeugdgroepen.

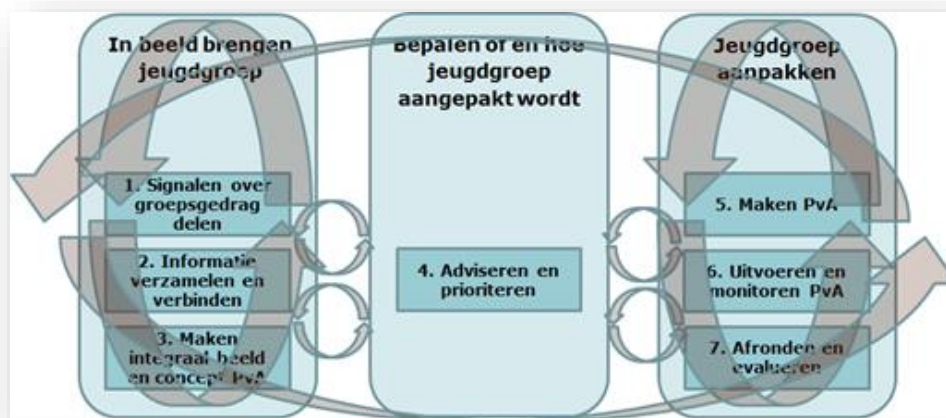
In het document *Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag - opgesteld in samenwerking gemeenten, politie en OM - 8 maart 2016* is het 7 stappenmodel uitgewerkt. Deze is in de bijlage toegevoegd

Hieronder is het 7-stappenmodel in 2 afbeeldingen weergegeven.

Figuur 1: Overzicht werkproces 'Aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag':

Figuur 2: Dynamiek in het werkproces:

Groeps- en/of persoonsgerichte aanpak

Afhankelijk van de mate van de problemen in de jeugdgroep en /of de mate van overlast die de jeugdgroep geeft zijn meerdere organisaties betrokken. Per jeugdgroep zal dan ook bekeken moeten worden of een gezamenlijke en/of persoonsgerichte aanpak nodig is.

Interventies

De interventies die op deze jeugdgroepen kunnen worden ingezet zijn domeingericht, groepsgericht en/of persoonsgericht.

Domeingericht

Wanneer er uit cijfers en signalen blijkt dat er bijvoorbeeld een stijgende lijn te zien is op het gebied van drugsproblematiek, dan is een lokaal gerichte interventie wenselijk. Een voorbeeld van een domeingerichte interventie kan dan zijn dat de gemeente VNN de opdracht geeft om een grootschalige campagne op te zetten met betrekking tot voorlichting over drugsgebruik.

Groepsgericht

Wanneer er zorgen zijn over een problematische jeugdgroep dan is het wenselijk een plan van aanpak op deze gehele groep op te stellen. Belangrijk hierbij is dat er een duidelijke groepsanalyse ligt zodat op basis daarvan gerichte interventies met de juiste deskundigheid kunnen plaatsvinden.

Persoonsgericht

Bij de individuele jeugdige in een problematische jeugdgroep is vaak persoonlijke problematiek een belangrijke oorzaak. Veel jongeren hebben te maken met verslavingsproblematiek, problemen thuis, financiële problemen, geestelijke problemen etc. Het inzetten van interventies gericht op de individuele jeugdige is dan gewenst. We kijken samen met onze partners hoe we de zorg over de jeugdige kunnen laten afnemen en/of overlast en criminele activiteiten kunnen stoppen. Hier moet aandacht voor zijn en afspraken over gemaakt worden binnen het plan van aanpak van de groep. De inhoudelijke informatie met betrekking tot het individuele traject en de monitoring en evaluatie hiervan valt buiten de aanpak jeugdgroepen.

Gezamenlijke aanpak

Soms is het nodig om domeingerichte, groepsgerichte en/of persoonsgerichte interventies met meerdere partners in te zetten op de jeugdgroep. Voorbeelden van interventies die je in een gezamenlijke aanpak kan afspreken zijn:

- Politie en/of boa's houden extra toezicht. Zij spreken jongeren die overlast geven aan op hun gedrag.
- Jongerenwerk houdt contact met jeugdgroepen, spreekt jongeren aan op hun gedrag en biedt zorg en ondersteuning als dat nodig is.
- De gemeente verbetert de openbare ruimte, door bijvoorbeeld borden, prullenbakken en verlichting te plaatsen.
- De procesregisseur jeugd van de gemeente regisseert de jeugdaanpak en houdt toezicht op de aanpak van jeugdgroep. Zij houden ook contact met alle betrokken partners.

Ondermijning

Criminelen maken voor illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en diensten. Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. Dit effect heet ook wel ondermijning.

Criminelen verdienen miljarden aan ondermijnende criminaliteit. Dit gaat gepaard met excessief geweld, intimidatie en omkoping. Jonge en kwetsbare mensen worden gerekruteerd en wijken raken in de ban van de criminaliteit. Zo ondermijnt deze georganiseerde criminaliteit onze samenleving en rechtsstaat.

De afgelopen jaren valt op dat de (criminele) jeugdgroepen steeds meer fluïde zijn en meer het karakter hebben van criminele samenwerkingsverbanden. Jongeren die een grotere rol spelen in de overlast of criminaliteit van een groep, krijgen een persoonlijke aanpak. Samen kijken de gemeente, politie, justitie en zorgverleners met welke dwang en/of verplichte hulp de overlast en het crimineel gedrag kan stoppen. Denk bijvoorbeeld aan een gebiedsverbod, een samenscholingsverbod, het inzetten van (jeugd)reclasseringsmaatregelen, extra inzet van recherche of begeleiding naar werk, school, dagbesteding of zorg.

Als in de aanpak van een criminele jeugdgroep het vermoeden bestaat dat er sprake is van ondermijnende criminaliteit, dan moet er door de procesregisseur jeugd afstemming gezocht worden met het team ondermijning van de gemeente om tot afspraken te komen over een integrale aanpak.

Zo wordt niet alleen integraal maar ook intern de informatiepositie versterkt en de kans op successen aanzienlijk vergroot⁴.

Jongerenketen

Keten zijn particuliere ruimtes (vaak een schuur, zolder of caravan) waar jongeren bijeenkomen voor de gezelligheid en om te drinken. Soms zijn deze hangplekken het initiatief van ouders die liever willen dat hun kind feest en drinkt in hun nabijheid, dan ergens anders. Het kunnen ook plekken zijn die door pubers zelf zijn gekozen om met elkaar te 'chillen'.

De jongeren uit de gemeente Meppel bezoeken deze jongerenketen ook in de gemeente Meppel zelf of in een nabijgelegen dorp.

In deze aanpak geven we jongerenketen ook een plek. Hier begeven zich jeugdgroepen en komen er signalen van overlast of (zorg)signalen over bijv. drank- of ander middelengebruik onder jongeren bij de gemeente binnen.

⁴ *Input afkomstig van team Ondermijning*

4. Aanpak jeugdgroepen in Meppel

Van signaal naar afstemming in Meppel

Op het moment van schrijven van deze aanpak heet het overleg waar professionals bijeenkomen en gaan over de aanpak jeugdgroepen "Sociaal team jeugd". Dit overleg vindt 1 keer per 4 weken plaats en wordt voorgezeten door een gemeentelijke medewerker, een praktijkbegeleider. Dit document zal de start zijn van nieuwe afspraken rondom de aanpak jeugdgroepen, meer duidelijkheid geven over van wie wat wordt verwacht en een handleiding bieden in de aanpak jeugdgroepen.

Met deze hernieuwde start is er een nieuwe benaming voor het overleg. Vanaf heden zal het "aanpak jeugdgroepen overleg"(AJO) heten. Het team van professionals dat bijeen komt tijdens dit overleg zal dan "team aanpak jeugdgroepen" heten.

Persoonsgerichte opschaling

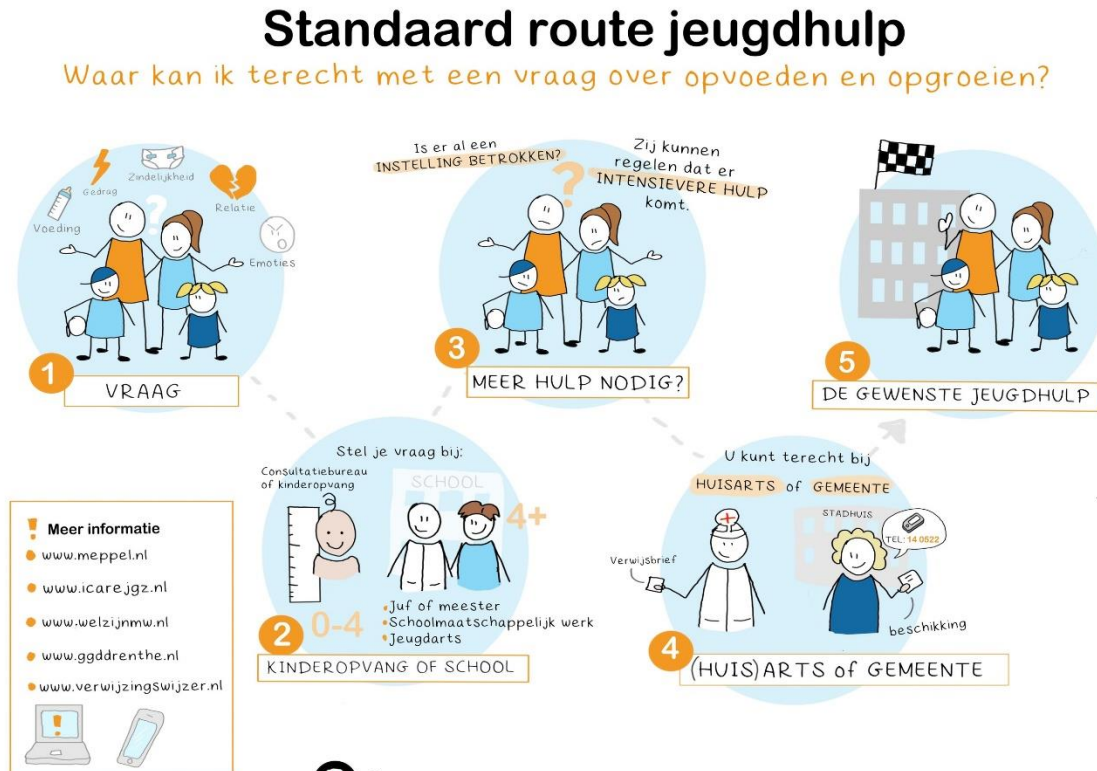
Persoonsgerichte interventies kunnen heel divers zijn. Te denken valt aan interventies gericht op:

- Voorkomen van overlast door professional(bijv. jongerenwerker of boa gemeente) die in gesprek gaat met de jeugdige
- Handhaving door gemeente of politie gericht op strafrecht
- Aanbieden van jeugdhulp(18-) of volwassen hulp(18+)
- Etc.

Route Jeugdhulp

Persoonsgerichte interventies gericht op het organiseren van jeugdhulp verlopen via de reguliere zorgstructuur. Hieronder in de afbeelding nader uitgelegd.

Figuur 3: Standaard Route Jeugdhulp

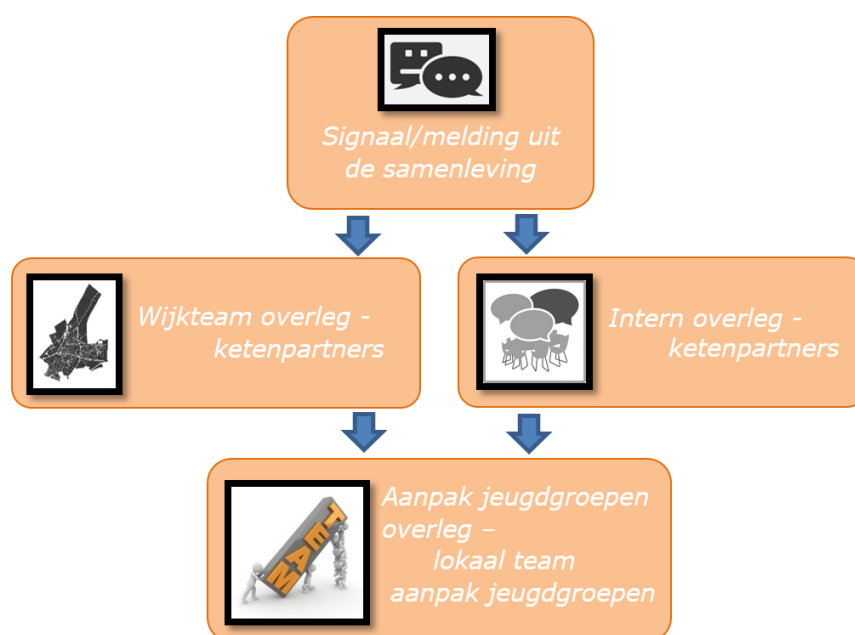
Bij casuïstiek waarbij al een beschermingsmaatregel is dan is niet de (huis)arts of gemeente die de toegang naar 2e lijns Jeugdhulp verzorgt, maar zal een gecertificeerde instelling(GI) dit uitvoeren. GI's zijn Jeugdbescherming Noord, Leger des Heils en de William Schrikker Stichting.

Daar waar het om multiprobleem vraagstukken gaat en hulpverlening stagneert kan er opgeschaald worden naar het Platform M. (voorheen Sociaal Team Meppel). Hier passeert de individuele casuïstiek.

Groepsgerichte opschaling

Hieronder is schematisch weergegeven hoe de structuur van signaal naar afstemming er vanaf heden uit ziet voor de aanpak jeugdgroepen binnen de gemeente Meppel.

Figuur 4: van signaal naar afstemming

Van sociaal team jeugd naar team aanpak jeugdgroepen

Bij start van deze aanpak jeugdgroepen zal het "sociaal team jeugd" overgaan naar het "team aanpak jeugdgroepen". Het team aanpak jeugdgroepen bestaat uit een basisteam dat 1 keer per 4 weken samenkomt. Dit overleg zal voorgezeten worden door de procesregisseur jeugd van de gemeente Meppel. Daarnaast zal er een flexibele schil zijn die door de procesregisseur jeugd uitgenodigd kan worden wanneer die expertise nodig is.

Ook de jongerenketen, in de volksmond "(zuip)keten" genaamd, kunnen in het overleg aanpak jeugdgroepen besproken en gemonitord worden. De voorzitter van het overleg aanpak jeugdgroepen zal samen met het basisteam afstemmen hoe dit vorm te geven en welke jongerenketen zinvol zijn om te monitoren. Dit zal afhankelijk zijn van de zorgen die er zijn over de desbetreffende jongerenkeet en de mate van overlast die er door de omgeving ervaren wordt. Wanneer er over een jongerenkeet grote zorgen zijn dient ook hiervoor het 7-stappenmodel jeugd en veiligheid gevolgd te worden.

Basisteam aanpak jeugdgroepen

Het basisteam aanpak jeugdgroepen zal bestaan uit de volgende functies en organisaties:

1. Procesregisseur jeugd (voorzitter)	Gemeente Meppel
2. Gedragswetenschapper jeugd	Gemeente Meppel
3. Ambtenaar Openbare Orde	Gemeente Meppel
4. BOA/Toezichthouder	Gemeente Meppel

5. Jeugdagent	Politie
6. Jongerenwerker	Welzijn MensenWerk
7. Preventiemedewerker middelengebruik	VNN

De procesregisseur is verantwoordelijk voor het verzamelen van alle signalen uit de samenleving, het actief bevragen van netwerk partners over jeugdgroepen en het actief monitoren van jeugdgroepen.

Van alle basisteamleden wordt verwacht dat signalen die zij op straat, in de wijk, binnen hun eigen organisatie of van andere organisatie opvangen, meenemen naar het overleg aanpak jeugdgroepen.

Wanneer er een plan van aanpak wordt opgesteld om een jeugdgroep aan te pakken dan wordt daarin vastgelegd welke aandeel een ieder heeft in de aanpak.

De procesregisseur jeugd is tevens de voorzitter van het aanpak jeugdgroepen overleg(AJO) en is een nieuwe rol binnen de gemeente Meppel. In de bijlage is hiervoor een functieprofiel opgenomen. Het is een bewuste keuze om de procesregisseur jeugd ook de voorzitter van het AJO te laten zijn. Hierdoor heeft de procesregisseur volledig zicht op wat er binnen de gemeente Meppel speelt op het gebied van risicovolle en problematische jeugdgroepen en kan daardoor registreren, ondersteunen en adviseren binnen de eigen organisatie en richting ketenpartners.

Flexibele schil

o Leerplichtambtenaar	Gemeente Meppel
o Zorgmakelaar	Gecertificeerde instellingen
o POH-Jeugd	Gemeente Meppel/Huisartsen
o Praktijkbegeleider jeugd	Gemeente Meppel
o Wijkregisseur	Gemeente Meppel
o Beleidsmedewerker Sociaal Domein	Gemeente Meppel
o Medewerker	Halt
o Medewerker	Veilig Thuis Drenthe
o Naar wens andere professional	

Specifiek extra voor jongerenketen

o Beleidsmedewerker Fysiek Domein	Gemeente Meppel
o Toezichthouder Bouwen en Wonen	Gemeente Meppel
o Adviseur Risicobeheersing	VeiligheidsRegio Drenthe(VRD)
o Naar wens andere professional	

Het 7-stappenmodel Jeugd en Veiligheid

Voor de gemeente Meppel is dit 7-stappenmodel vertaald naar de lokale situatie. Hieronder de 7 stappen nader uitgewerkt.

Integrale samenwerking regelen

Stap 0

Deze stap is niet uitgewerkt binnen het landelijke 7 stappenmodel, maar wel van groot belang om goed te kunnen starten met de 7 stappen.

Voor de gemeente Meppel is het AJO de plek waar alle signalen samen komen als het gaat over de jeugdgroepen zoals beschreven in dit document. Het is dus van belang dat het basisteam aanpak jeugdgroepen korte lijntjes heeft met jongeren, inwoners, vindplaatsen zoals scholen en sportverenigingen en andere ketenpartners. In *Figuur 4: van signaal naar afstemming* is schematisch te zien hoe het signaal bij het AJO terecht behoort te komen.

Convenant jeugdgroepaanpak & informatiedeling

Als voorwaarde om van start te kunnen gaan is ook het regelen van een convenant waarbij er afspraken worden gemaakt over informatiedeling. Er wordt dan ook, samen met het basisteam aanpak jeugdgroepen, een convenant opgesteld.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelde afgelopen jaar in samenwerking met politie, OM en VNG een modelconvenant op. Het convenant regelt de mogelijkheden voor samenwerking en gegevensuitwisseling in de aanpak van een problematische jeugdgroep of jeugdnetwerk.

Ook staat daarin het proces beschreven om jongeren toe te leiden naar een lokale persoonsgerichte aanpak (PGA), het Zorg- en Veiligheidshuis, of naar het lokale team voor passende hulp en/of ondersteuning.

Dit modelconvenant is een leidraad. Je kunt het op onderdelen aanpassen. Ook kun je het gebruiken voor een intergemeentelijke samenwerking. Het modelconvenant is als bijlage toegevoegd.

Concretiseren gegevensuitwisselingen⁵

Ook al wordt binnen het werkproces samengewerkt tussen diverse ketenpartners, dit betekent niet dat alle partijen binnen de samenwerking in alle processtappen persoonsgegevens mogen delen met elkaar. Gegevensverstrekkingen en -ontvangst blijven gebonden aan de bestaande wettelijke taken en de daarbij behorende grondslagen. Zie hierover sectie 4.2 van Bijlage 4: *Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag*. Het is nodig dat ketenpartners bij het gebruik van dit werkproces gezamenlijk definiëren welke gegevens in welke situaties gedeeld zullen worden op basis van welke wettelijke grondslag. De ketenpartners leggen deze afspraken vast in een convenant. In dat convenant wordt ook vastgelegd hoe de uitvoeringscoördinatie is geregeld. Zie hiervoor de Handreiking Privacy en gegevensverwerking en het modelconvenant.

Tips:

- Betrek veel partijen: denk aan scholen, sportverenigingen, wijkteams, etc.
- Plan enkele vaste momenten in, dit kan enkele keren per jaar
- Als er een jeugdgroep is, zorg dat de samenwerking snel bij elkaar kan komen en snel actie onderneemt
- Regel directe communicatiemiddelen
- Maak afspraken over informatiedeling (convenant)

⁵ *Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag 8 maart 2016 opgesteld in samenwerking gemeenten, politie en OM*

In beeld brengen van jeugdgroepen

Stap 1, 2 & 3

Stap 1. Signalen over groepsgedrag delen

De signalen over jeugdgroepen die professionals in de gemeente Meppel opvangen op straat/in de wijken, binnen de eigen organisatie of samenwerkingspartners worden besproken in het "Aanpak jeugdgroepen overleg." Dit betreft die signalen waarvan professionals inschatten dat een gezamenlijke aanpak op een jeugdgroep gewenst is en men zich zorgen maakt om de groepsleden en de omgeving. Wanneer er professionals buiten het basisteam aanpak jeugdgroepen zijn die meer informatie hebben dan kunnen die in afstemming met de procesregisseur jeugd desgewenst ook aanschuiven bij het AJO.

Bij stap 1 wordt bepaald of voor de desbetreffende jeugdgroep het nodig is om over te gaan op stap 2.

Tips:

- Aanwezig zijn waar de jeugd is: op straat en online
- Vroegsignaleren, contact met de jeugd
- Contact met burgers en omwonenden
- Zo snel mogelijk een datum inplannen als er sprake is van een problematische jeugdgroep

Stap 2. Informatie verzamelen en verbinden

Alle signalen van iedere jeugdgroep wordt gebundeld en vastgelegd in het gemeentelijke registratiesysteem. Samen wordt besloten of het nodig is om een integrale probleemdefinitie op te maken. Wanneer besloten wordt dat dit nodig is, worden alle professionals die informatie hebben over de betreffende jeugdgroep gevraagd de informatie waarover zij beschikken uit te werken volgens de "Handreiking duiding problematisch jeugdgroepgedrag". Deze uitwerking noemen we een "groepsscan". Een leeg format is als bijlage toegevoegd.

Vanaf stap 2 wordt informatie met elkaar gedeeld en is het van belang dat de procesregisseur jeugd erop toeziet dat alleen die informatie wordt gedeeld die noodzakelijk is voor het aanpakken van de groepsproblematiek. Daarnaast heeft iedere professional zijn individuele verantwoordelijkheid (op grond van de wettelijke grondslag) om te bepalen of informatie verstrekt kan worden.

Tips:

- Gebruik de BOB-structuur (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming)
- Kijk vanuit meerdere disciplines naar de jongeren
- Kijk ook naar positieve groepsleden
- Ga snel naar stap 3, blijf niet te lang hangen in beeldvorming

Stap 3. Maken integraal beeld en concept Plan van Aanpak(PvA)

De procesregisseur jeugd zal de verkregen informatie middels de groepscans vertalen naar een integraal beeld, genaamd "probleemdefinitie". De probleemdefinitie kan alvast gevuld worden in het Plan van Aanpak (PvA).

Een leeg format PvA is als bijlage toegevoegd.

De groepsscans en de probleemdefinitie zullen in het AJO worden besproken. Het lokaal team aanpak jeugdgroepen onder leiding van de procesregisseur jeugd zal op basis van de reeds verkregen informatie bepalen om welk type (problematische) jeugdgroep het hier gaat en wie de regisseur wordt. Hieronder de verdeling van de regie op volgorde van zwaarte en van preventief naar curatief.

Jeugdgroep:	Regisseur:
<i>Preventief</i>	
Kwetsbare en risicovolle jeugdgroep	Jongerenwerker Welzijn MensenWerk
Hinderlijke jeugdgroep	Jongerenwerker Welzijn MensenWerk
<i>Curatief</i>	
Overlastgevende jeugdgroep	Procesregisseur jeugd gemeente Meppel
Criminele jeugdgroep	Procesregisseur jeugd gemeente Meppel

De aangewezen regisseur zal op basis van de reeds verkregen informatie een eerste concept PvA maken. De regisseur betreft, naast het basisteam AJO, hierbij ook andere professionals die betrokken zijn bij deze groep of die adviserend kunnen zijn als bepaalde kennis en kunde nodig is. Waar nodig vullen ook deze nog een groepscan in en wordt de probleemdefinitie aangepast en/of verrijkt. In het PvA wordt in ieder geval duidelijk wie welke taak, rol en verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot de aanpak van de betreffende jeugdgroep. De regisseur gebruikt hiervoor het PvA waar de voorzitter(procesregisseur Jeugd) van het AJO al gestart is met de formulering van de probleemdefinitie.

Nb. Het betreft hier ene voorlopige indeling qua regie. Uiteraard zullen we met de direct betrokkenen een en ander bespreken c.q. de impact in beeld brengen.

Opschalingsmodel

Dit betekent dat er een duidelijk opschalingsmodel is m.b.t. de zwaarte van de jeugdgroepen en wie er regisseur is en verantwoordelijk is voor het PvA. De voorzitter (procesregisseur Jeugd) van het AJO is de constante factor die van alle groepen op de hoogte is of wordt gebracht van de bereikte resultaten van het PvA. Dit betekent dat ook de preventieve jeugdgroepen regelmatig het AJO passeren. Dit is belangrijk om ook afschalen weer via het AJO mogelijk te maken.

Preventief

Daar waar het om kwetsbare en risicovolle jeugdgroepen en hinderlijke jeugdgroepen gaat, hoeven niet alle stappen via het AJO te verlopen, maar kan Welzijn MensenWerk rechtstreeks afstemmen met de procesregisseur jeugd. Het invullen van het PvA volgens het format in de bijlage is voor hen niet verplicht, maar kan wel helpend zijn. Welzijn MensenWerk mag een eigen format hanteren om tot een plan van aanpak te komen. Wel is het van belang dat de procesregisseur jeugdgroepen op de hoogte wordt gehouden van de ontwikkelingen in deze groep. Samen stemmen zij af wanneer de groep weer op de

agenda van het AJO geagendeerd wordt zodat de groep wel preventief aangepakt en gemonitord wordt.

Curatief

Wanneer het om overlast gevende jeugdgroepen gaat dan raakt dit vaak ook openbare orde en veiligheidsvraagstukken. De procesregisseur jeugd werkt dan nauw samen met de ambtenaren Openbare Orde en waar nodig wordt de lokale driehoek betrokken.

Wanneer er sprake is van ondermijning in de groep wordt ook gebruik gemaakt van de expertise binnen het team ondermijning van de gemeente Meppel.

Bij criminele jeugdgroepen wordt de lokale driehoek altijd betrokken. Samenwerking tussen Politie, OM en gemeente is belangrijk om een effectieve aanpak op een criminele jeugdgroep te bewerkstelligen. De procesregisseur jeugd heeft afstemming met de adviseur Openbare Orde en Veiligheid m.b.t. de prioritering in de lokale driehoek. Bij criminele jeugdgroepen wordt ook altijd de expertise van team ondermijning geconsulteerd. Het komen tot een plan van aanpak wijkt niet af van die van de overlast gevende jeugdgroepen.

Jeugdgroepen zijn fluïde wat betekent dat jongeren in meerdere jeugdgroepen bewegen, overgaan naar andere jeugdgroepen en/of jeugdgroepen qua type van bijv. hinderlijk naar overlast gevend kunnen gaan of andersom. Om deze reden is het van belang dat alle basisteamleden bij het overleg aanwezig zijn.

Tips:

- Wees creatief in de oplossingen
- Leiders verschillend aanpakken t.o.v. de meelopers
- Treedt op als één organisatie
- Gezamenlijk kost het iedereen minder middelen

Bepalen of en hoe jeugdgroepen aangepakt worden

Stap 4

Stap 4. Adviseren en prioriteren

In het AJO wordt het door de regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) reeds verzamelde informatie in het concept PvA besproken. Voor dit overleg bekijkt de procesregisseur Jeugd of specifieke expertise uitgenodigd moet worden.

Samen wordt bekeken of en hoe de jeugdgroep aangepakt wordt. Vanuit de verschillende disciplines wordt bekeken welke interventies en/of maatregelen ingezet kunnen worden. De aanwezigen bij het AJO kunnen de regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) adviseren en ondersteunen bij de prioritering binnen het PvA. De

regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) van de desbetreffende jeugdgroep past hierop zijn concept PvA op aan.

Bij overlast gevende jeugdgroepen of criminele jeugdgroepen is dit AJO overleg waar nodig ook input gevend voor het overleg met de lokale driehoek. Het concept PvA wordt dan met de lokale driehoek besproken en na afstemming waar nodig aangepast. De prioritering op het strafrechtelijke deel vindt plaats binnen de lokale driehoek. De definitieve prioritering op de gehele PvA vindt plaats tijdens het AJO overleg.

Prioriteren:

Bij prioriteren gaat het erom dat er bepaald wordt waar eerst op gefocust wordt of bij waar veel inzet gevraagd wordt bepaald wordt wat wel of niet haalbaar is. Wanneer een interventie of maatregel wel nodig is, maar middelen of andere oorzaken een knelpunt is dan is het aan de procesregisseur jeugd te bekijken waar dit knelpunt besproken moet worden en of hier een oplossing voor te vinden is.

Tips:

- Blijf bijsturen & communiceren
- Doorloop het model in enkele weken

Jeugdgroepen aanpakken

Stap 5, 6 & 7

Stap 5. Maken PvA

Na het hiervoor genoemde overleg kan de regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) zijn PvA bijstellen waar nodig. Het PvA blijft een werkdocument die ten allen tijde bijgesteld kan worden daar waar dit nodig is. Het PvA dient ook verder worden verrijkt met andere professionals die betrokken zijn bij deze jeugdgroep. Het organiseren van breed overleggen waar nodig hoort hierbij en is de verantwoordelijkheid van de regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd).

Zie figuur 2: Dynamiek in het werkproces.

Bij criminele jeugdgroepen blijft de nauwe samenwerking met de lokale driehoek. Desgewenst door de lokale driehoek geldt dit ook voor de overlast gevende jeugdgroepen. Zie stap 4.

Tips:

- Zorg voor gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Kijk samen naar de feedback
- Stel ook doelen
- Ga snel naar stap 6

Stap 6. Uitvoeren en Monitoren PvA

De regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) ziet er op toe dat het PvA tot uitvoering komt en organiseert daar waar nodig overleggen met de betrokken jongeren en/of professionals.

In het overleg aanpak jeugdgroepen zal gemonitord worden welke resultaten worden geboekt en/of er aanpassingen in het PvA nodig zijn omdat er te weinig vorderingen worden gemaakt of zelfs sprake is van stagnatie. Dit is een dynamisch proces. Zie figuur 2: Dynamiek in het werkproces.

Ook hiervoor geldt:

Bij criminele jeugdgroepen blijft de nauwe samenwerking met de lokale driehoek. Desgewenst door de lokale driehoek geldt dit ook voor de overlast gevende jeugdgroepen.

Tips:

- Houd contact en stel plan eventueel bij
- Zorg dat de aanpak passend blijft
- Kom regelmatig bij elkaar
- De doelen voor ogen houden

Stap 7. Afronden en evalueren

Wanneer er in het overleg aanpak jeugdgroepen geconstateerd wordt dat de jeugdgroep afdoende is aangepakt kan er afgerond worden. Belangrijk hierbij is dat de leer- en verbeterpunten samen wordt verankerd zodat hier lering uit getrokken kan worden voor een komende jeugdgroep.

Mocht het gaan om een overlast gevende of criminele jeugdgroep dan kan indien wenselijk afgeschaald worden naar de jongerenwerker van Welzijn MensenWerk als regisseur. Zowel op- als afschaling gaat via het Aanpak Jeugdgroepen Overleg. Daar wordt besloten of wisseling van regisseur wenselijk is of dat een plan van aanpak succesvol is afgerond en een regisseur(jongerenwerker of procesregisseur jeugd) op de jeugdgroep niet meer nodig is.

Daar waar de lokale driehoek betrokken is en er afgeschaald wordt dan moet de lokale driehoek hier ook mee akkoord gaan.

Tips:

- Stapsgewijs de aanpak afschalen
- Leer van gemaakte fouten
- Durf kritisch te zijn naar elkaar
- Zie feedback als leerpunten

5. Bijlagen en bronnen

Bijlagen:

Bijlage 1: Factsheet cijfers politiemeldingen overlast jeugd

Bijlage 2: Format groepsscan jeugdgroepen

Bijlage 3: Format PvA jeugdgroepen

Bijlage 4: Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag – opgesteld in samenwerking gemeenten, politie en OM - 8 maart 2016

Bijlage 5: Profiel procesregisseur jeugd

Bijlage 6: Het modelconvenant jeugdgroepaanpak

Bronnen:

- Wegwijzer jeugd en veiligheid
- Overheid.nl
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid(CCV)
- Bureau Beke
- Nederlandse Zorg en veiligheidshuizen
- Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe
- Stageverslag Luc Hulzebosch: Politie Zuidoost Drenthe - Aanpak Jeugdgroepen